

Regeren is vooruitzien

Het ontwikkelingsproces is het afgelopen jaar niet versneld, ondanks het eigen belang dat westerse landen hebben bij het geven van meer ontwikkelingshulp.

Het *World development report 1990*¹, droeg als titel 'Poverty'. Blijkbaar heeft de gezaghebbende Wereldbank het nodig gevonden voor het armoedeverschijnsel nog eens extra aandacht te vragen. Met behulp van de gegevens in dit rapport wil ik de vraag beantwoorden, of er veel veranderd is sedert ik in *ESB* van 7 november 1990 een andere belichting probeerde te geven van de vooruitzichten van de onderontwikkelde landen². Ik trachtte de tijdsduur te schatten die het bereiken van inkomensgelijkheid van arme en rijke landen zou vragen, als het huidige tempo van de ontwikkelingssamenwerking gehandhaafd zou blijven en of daarin veel verandering zou worden gebracht als de omvang van de ontwikkelingshulp werd verhoogd. Is er een verandering ten goede vast te stellen? Heeft de wereld – en vooral de ontwikkelde wereld – geluisterd naar de Commissie-Brandt, die zich uitgesproken heeft in 1980 en 1983³?

Laten wij eerst de basisgegevens vergelijken die uit het *World development report 1990* blijken. Tabel 1 geeft een overzicht. Wij zien daaruit dat de bevolking der twee landen-groepen gestegen zijn met 2,16% in

de arme landen en 0,9% in de rijke. Volgens de hier gegeven cijfers zijn de inkomens per hoofd met 10,3% in de arme en met 18,4% in de rijke landen gestegen. Deze cijfers houden echter geen rekening met de prijsverschillen tussen arme en rijke landen en tussen de jaren 1987 en 1988. Beginnen wij met de huidige toestand, waarbij 0,35% hulp verleend wordt. Het aantal jaren nadat de gemiddelde inkomens van onderontwikkelde en ontwikkelde landen aan elkaar gelijk zullen zijn (de 'duur' van de ontwikkeling) zal, volgens de cijfers van 1987 197, 117 of 315 jaren bedragen, als men de relatieve groei-cijfers van het inkomen per hoofd achtereenvolgens op drie wijzen meet. Die drie methoden zijn het gemiddelde 1,02, het maximum van vier alternatieve cijfers en het minimum. Deze cijfers worden in het *ESB*-artikel van 1990 vermeld. Met de data voor 1988 vinden wij respectievelijk 201, 116 en 304 jaren, gemiddeld 2,67% lager, dus een lichte verbetering⁴. De duur van de ontwikkeling bij 0,7% hulp, de bekende 'norm' van de Verenigde Naties en de OESO, bedraagt 192, 114 en 307 jaren volgens het *ESB* '90-artikel, en 195, 115 of 310 bij de juiste berekening. Dat be-

tekent 2,3% hoger als gevolg van de foute methode. Met de cijfers van 1988 worden de cijfers respectievelijk 198, 114 en 315, dat wil zeggen ook gemiddeld 2,33% hoger, als gevolg van het jaar tijdsverschil, ditmaal hoger, dus ongunstiger dan voor 1987.

Ten slotte de cijfers bij een norm van 2%. Hier worden voor 1987 gevonden de cijfers 184, 109 en 299, gemiddeld 2% hoger dan de in 1990 gepubliceerde cijfers. De juiste cijfers voor 1988 zijn nu 187, 111 en 298, dat is 2,33% hoger, dus ongunstiger. Evenals in 1990 is ook berekend hoeveel hulp nodig zou zijn om de duur te reduceren tot een eeuw, toen 'halvering' genoemd. Deze cijfers luiden 0,285, 0,049 en 0,476. Voor 1988 worden gevonden 0,291, 0,044 en 0,482. De gemiddelden zijn voor 1987 0,270 en voor 1988 0,272, een kleine ongunstige stijging.

Voor het gemak van de lezer zijn de besproken resultaten in tabel 2 samengevat.

Ten slotte enige conclusies. Het geheel kan met Den Uyls uitdrukking 'smalle marges' worden gekarakteriseerd. Zowel de invloed van een jaar latere gegevens als die van de fout is van de orde van enkele procenten verschil. Prettig voor de auteur, maar niet voor de betrokkenen. De direct betrokkenen zijn de burgers met lage inkomens in de onderontwikkelde landen.

Ondanks de betogen ten gunste van een intensievere ontwikkelingssamenwerking, al in 1980 door de commis-

Tabel 1. Basisgegevens voor 1987 en 1988

	1987	1988
<i>Bevolking (miljoenen)</i>		
arme landen (P ₀)	2.823	2.884
rijke landen (Q ₀)	777	784
<i>Inkomen per hoofd (\$) ^a</i>		
arme landen (X ₀)	290	320
rijke landen (Y ₀)	14.430	17.080
<i>Ontwikkelingssnelheid bnp</i>		
arme landen (s ^b)	1,054-1,061	1,054-1,064
rijke landen (r ^b)	1,026-1,037	1,028-1,037
<i>Relatieve ontwikkelingsnelheid</i>		
gemiddelde (s/r)	1,02	1,02
maximum (s/r)	1,034	1,035
minimum (s/r)	1,0125	1,0125

a. In dollars van het beschouwde jaar.

b. Hoogste en laagste groei van het bruto binnenlands produkt.

Bron: *World development report 1990*.

1. World Bank, *World Development Report 1990*, Washington D.C., Oxford University Press, 1990.

2. J. Tinbergen, De tijdsduur van het ontwikkelingsproces, *ESB*, 7 november 1990, blz. 1053-1054.

3. Behalve dat er nieuwere cijfers beschikbaar gekomen zijn is er nog een andere reden om nieuwe becijferingen aan te bieden. Geen der lezers van mijn artikel in 1990 heeft de fout gepubliceerd die daarin is gemaakt. Mijn bedoeling is dit nu zelf te doen. In het genoemde artikel wordt aangenomen dat de daarin gebruikte cijfers de toestand zonder ontwikkelingshulp, die bij 0,7% en die bij 2% hulp weergeven. Daarbij is over het hoofd gezien dat er in de laatste jaren een hulp van 0,35% wordt verstrekt. Een tweede doel van dit artikel is dan ook om deze fout te herstellen en te zien of de conclusies gewijzigd moeten worden.

4. De ontwikkelingsnelheid is in dit artikel gebaseerd op het totale inkomen der beschouwde landengroepen. Zou men als basis nemen het inkomen per hoofd, dan worden de tijdsperiodes nog meer dan twee maal zo lang.

ECONOMIE

Tabel 2. Duur van het ontwikkelingsproces in jaren en vereiste ontwikkelingshulp om die duur tot een eeuw te beperken

Omvang hulp in % bnp	Jaar van onderzoek	Gemidd.	Maximum	Minimum
-------------------------	-----------------------	---------	---------	---------

Duur van het ontwikkelingsproces in jaren

Relatieve snelheid ontwikkelingsproces				
0,35% bnp	1987	1,02	1,034	1,0125
	1988	1,02	1,035	1,0125

Duur ontwikkelingsproces				
0,7% bnp	1987	197	117	315
	1988	201	110	304
	1987	195	115	310
	1987 (ESB'90)	192	114	307
2% bnp	1988	198	114	315
	1987	184	109	299
	1987 (ESB'90)	184	109	293
	1988	187	111	298

Hulp in % bnp nodig om duur proces 100 jaar te maken

1987	0,285	0,049	0,476
1988	0,291	0,044	0,482

sie-Brandt geformuleerd, is er nauwelijks iets veranderd. Naar deze betogen is niet geluisterd. De Wereldbank vindt de aanhoudende armoede wel belangrijk en heeft deze tot hoofdonderwerp van het World development report over 1990 gemaakt. Zelfs de kleur van de omslag, die het beste als die van modder kan worden aangeduid, symboliseert de uitzichtloze situatie, 'shameful' genoemd, als er geen verandering in de tegenwoordige politiek wordt gebracht. Na een diepgaande analyse wordt een reeks voorstellen gedaan op de gebieden van gezondheid, voeding, family planning en onderwijs. Natuurlijk zijn er grote verschillen tussen continenten, waarbij Afrika de grootste problemen heeft. Als de genoemde voorstellen worden uitgevoerd, wordt tegen het einde van deze eeuw verbetering mogelijk geacht.

Er zijn ook betrokkenen in de rijke landen. Dat zijn de burens van de armen afkomstig uit onderontwikkelde landen. Deze immigranten worden steeds talrijker, omdat zij niet zo lang willen wachten voordat zij in eigen land wat meer welvaart deelachtig worden.

Aan deze immigratie zou meer aandacht moeten worden gegeven: er moet voor hen werkgelegenheid in eigen land gegeven worden, door meer ontwikkelingshulp. Verlicht eigenbelang voor wie naar de toekomst kijkt. En, gouverner c'est prévoir!

J. Tinbergen